

LUNDS
UNIVERSITET

Kvinnors ställning inom islam

En argumentsanalys av två författares kritik mot kvinnors ställning i islam

Vanesa Zahirovic

Mänskliga Rättigheter, MRSG20

Vårterminen 2013

Handledare: Andrea Karlsson

Abstract

Islam is often being criticized for not offering equal rights for women and men. Even if the criticism usually indicates the same problems in Islam, there's a big difference on how the criticism is presented and what the basis of these arguments are. The purpose of this essay is to examine two female authors (A.H Ali and N.E Saadawi) criticism of women's position and rights in Islam by critically reading a book of each writer. By using an argument analysis I was able to answer what the authors found problematic about women's position and rights in Islam, what they think is the main reason for women being inferior to men, and how they argued about Female Genital Mutilation. By applying the theory about how gender roles in a religious context are a product of socialization and how these gender roles could be replaced with roles more suitable for women if only women could get more power to change them, - I came to the conclusion that H.Ali's arguments did not support the theory in the same degree as E.Saadawi's did. Mainly because Hirsi Ali saw the problems in the religion itself, and not something that is created by socialization and society.

Table of Contents

1. Inledning.....	4
1.1 Frågeställning och syfte.....	4
1.2. Avgränsningar	5
1.3. Metod.....	6
1.4 Teori.....	6
1.5 Begreppsdefinition	7
2. En introduktion av författarna och överblick över texterna.	9
2.1 Ayaan Hirsi Ali och Nawal El Saadawi.....	9
2.2 Ayaan Hirsi Ali's syn på islam	11
2.3 Ayaan Hirsi Ali's syn kvinnoförtryck i islams namn	12
2.4 Nawal El Saadawi's syn på islam	14
2.5 Nawal El Saadawis syn på kvinnoförtryck i islams namn	15
3. Argumentsanalys	17
3.1.1 Analys av Ayaan Hirsi Alis argument om kvinnors allmänna ställning i islam.	17
3.1.2 Analys av Nawal El Saadawis argument om kvinnors allmänna ställning i islam....	18
3.1.3 Stödjer författarnas argument McGuires teori?	19
3.4 Fakta om kvinnlig omskärelse, FGM.	20
3.5 Ayaan Hirsi Alis och Nawal El Saadawis syn FGM.	24
3.5.1 Analys av Ayaan Hirsi Alis och Nawal El Saadawis argument om FGM.	26
3.5.2 Stödjer författarnas argument gällande FGM, spridning av den och ingreppets rättfärdigande, McGuires teori?	27
4.0 Slutdiskussion och sammanfattning	29
4.1 Slutdiskussion.....	29
5.0 Litteraturlista	32
Internetkällor:	33

1. Inledning

Kvinnor bör i samma utsträckning som män ha fullständiga fri och rättigheter inom alla religioner, nationer och samhällen. Dock finner vi kvinnoförtryck i alla former – på jobbet, i skolan, i affären men främst i hemmet. Genom att använda sig utav religioner och deras tolkning så brukar detta förtryck förklaras och rättfärdigas.

Inom muslimska samhällen runt om i världen sker detta dagligen och förtryckarna använder koranen och innehållet som ett rättfärdigande för förtrycket. Är islam en religion som i fundamentet, koranen, ser ner på kvinnor eller handlar det om hur samhället är uppbyggt och hur tolkningarna av koranens ord ser ut?

Islamofobi sprids relativt snabbt och kraftfullt genom Europa och den största andelen islamofober anser att det är en religion som är präglad av terrorism och kvinnoförtryck.¹ Islam är precis som andra religion väldigt öppet för tolkning och dessa kan se olika ut beroende på främst kunskap, fördomar och personliga upplevelser. Genom att ha läst Ayaan Hirsi Alis bok ”kräver er rätt!” och Nawal El Saadawis bok ”The Hidden Face of Eve” och sedan gjort en argumentsanalys av deras kritik gentemot kvinnors ställning inom muslimska samhällen anser jag att jag kom närmre problematiken. Jag valde dem här två författarna eftersom båda är kvinnor som är uppväxta i ett muslimskt samhälle och icke desto mindre för att båda är välkända för sin kritik gentemot kvinnors ställning och rättigheter i islam. Både Hirsi Ali och El Saadawi kommer från länder där omskärelse på kvinnor förekommer, och dem båda är offer för ingreppet. Det finns alltså många likheter mellan kvinnorna och mycket av deras kritik har likheter, dock är det skillnad på *hur* dem riktar denna kritik och hur dem bygger upp sina argument.

1.1 Frågeställning och syfte

Syftet är att belysa två framstående författares kritik mot kvinnors ställning inom islam och även analysera vad dom själva anser är problemet och således lösningen. Syftet är att undersöka vad deras argument är baserade på och även en analysering av hur deras argument målar upp islam som religion. För att kunna göra detta måste jag svara på dessa delfrågor.

¹ Gardell, Mattias (2010). *Islamofobi*. Stockholm: Leopard. s. 82-83, 67

- Hur ser dem på kvinnors ställning i muslimska samhällen?
- Vad anser författarna är anledningen till att kvinnor inom islam blir underordnade männen?
- Hur ser kritiken ut mot kvinnlig omskärelse, FGM?

Genom att besvara dessa delfrågor får jag en djupare inblick på hur kvinnans ställning ser ut inom islam även om jag är medveten om att islam inte är en enda enhet precis som muslimer runt om i världen inte representerar en homogen grupp. Dock får jag en bredare inblick i hur kritiken mot kvinnans ställning ser ut och främst en förståelse kring hur mycket utav det har med religionen i sig att göra och hur mycket som har skapats utav samhället.

1.2. Avgränsningar

Eftersom detta är en uppsats på B nivå måste jag alltså avgränsa mig. Detta har medfört att jag begränsat mig till två författare som kritiserar hur kvinnor ställning ser ut i muslimska samhällen och kretsar. På grund utav tids och utrymmesbrist har jag därav valt att fokusera på deras syn på hur kvinnor behandlas. Jag har valt att fokusera på hur två kvinnor med muslimsk bakgrund har valt att lägga fram kritiken mot kvinnans ställning i islam, och hur dem själva ser på realiteten och vad islam egentligen står för. Anledningen till att jag valde dem här två författarna är främst för dem är kvinnor då jag vill ha ett kvinnligt perspektiv på problematiken icke desto mindre eftersom dem båda är välkända för det dem gör och även har många åsikter och tankar kring ämnet. Eftersom båda författarna har synpunkter och kritik mot stora omfattande sakfrågor inom ämnet tänkte jag specificera mig på några av dem och inta ta upp alla. Den största tyngden kommer ligga på författarnas generella syn på kvinnors rättigheter och ställning inom islam, och sedan kommer jag rikta in mig specifikt inom ett problemområde som ofta förknippas med islam, och göra en fördjupning på just den kvinnliga omskärelsen.

Jag använde mig även av vetenskapliga artiklar om kvinnlig omskärelse, och flertal böcker som rör feminism i islam.

1.3. Metod

Jag har främst använt mig av argumentsanalys som metod. Denna metod går ut på att granska texternas argumentation. Mitt syfte med denna argumentsanalys var att undersöka om Ayaan Hirsi Alis och Nawal El Saadawis argumentation stödjer den teori som jag snart kommer att beskriva. Kvalitativa metoden har jag alltså tagit till eftersom mitt arbete gick ut på att läsa och analysera kritiskt vad författarna la fram. Detta gjorde jag genom att läsa ett verk av respektive författare och sedan analyserade deras argument och ståndpunkter.

1.4 Teori

En professor i sociologi i USA vid namnet Meredith B. McGuire har en teori om vilken ställning kvinnor har inom religion. Enligt Meredith är det vissa grupper (olika klasser/kön) i samhället som utvecklar sociala skillnader mellan män och kvinnor, och detta kan enbart ske på grund av att definitionen av manlighet och kvinnlighet är väldigt kulturellt betingat.² Genom socialisering får alltså män och kvinnor sina könsroller ”fram lagda” och tar automatiskt del av dem. Könsrollerna är skapade utifrån vad gruppen, minoriteten tycker är passande för de respektive könen. Eftersom socialisation är en bidragande faktor till hur gruppen identifierar en passande kvinnoroll så blir denna definition en stor del av hur kvinnor väljer att identifiera sig själva. Det Meredith McGuire menar är att inom religioner har kvinnor hittills haft mindre makt än män i form av t.ex. att vara delaktiga i ett upprätthållande av sociala definitioner av könsroller.³ Även om synen på vad som är förtryckande varierar under perioder så är det själva berättelserna i samhällen där kvinnor ofta framställs som onda och delaktiga i de samtida problemen.

Myter om att kvinnor är lättrogna och en källa för sexuell frestelse har lett till att kvinnor blir underordnade i sina roller i det privata och i samhället och därav ses som ett problem för hela mänskligheten.⁴ Eftersom McGuire anser att makt är förknippat med religion och sexualitet menar hon att när det uppstår en förändring i maktmönstret så betyder att det har uppstått ett hot mot makten i sig.⁵

² McGuire, B. Meredith.(1997). *Religion, the social context*. Wadsworth. s. 120

³ McGuire, 1997, s. 124

⁴ ibid

⁵ ibid. s.128

För att sammanfattningsvis förklara Meredith B. McGuires teori kan man konstatera att enligt henne så kan kvinnor förändra sin ställning genom makt eftersom hon i huvudsak anser att kvinnors sexualitet och roll inom religion är en fråga om just makt. Det vill säga genom att kvinnor får erhålla mer makt så hade dem i sin tur också haft den möjligheten att skapa nya sociala och religiösa roller, eftersom dem traditionella föreställningarna av kvinnan är generellt väldigt negativt betingade.⁶ Den här teorin kommer jag att använda för att undersöka hur Ayaan Hirsi Ali och Nawal El Saadawi argument om kvinnors ställning förhåller sig till teorin.

*If I picked up a small pebble and throw it in the pond, it would create a small ripple that breaks the surface and then disappears in the large body of water. But if you, others, and I picked up more and more pebbles, we could make waves that would change the boundaries of the pond. That is how I see what I do as being significant. It is not only that I try to be better Muslim woman or raise my children well and do my job better, it is that I provide the force for part of this wave.*⁷

- *Amira, an Islamic activist at al-Hilal.*

Citatet ovan stärker Meredith McGuires teori, om kvinnor hade gjorde sig mer hörda och fått mer makt så skulle dom inte bara kunna skaka om ytliga samhällsproblem relaterade till kränkningar av mänskliga rättigheter, icke desto mindre kvinnoförtrycket., dem skulle kunna vara med och förändra det på djupet och vara delaktiga i ett omstrukturerande av kvinnors roll i både samhället och det privata.

1.5 Begreppsdefinition

För att förenkla läsningen och förståelsen skall jag definiera några begrepp som inte alla är bekanta med, som dyker upp löpande genom textens gång.

⁶ McGuire, 1997, s.129

⁷ Hafez Sherine, (2011). *An islam of Her Own*. Reconsidering religion and secularism in women's islamic moments. London: New York. s. 77

- **FGM** – Female Genital Mutilation är ett annat ord för ”female circumcision” som betyder kvinnlig omskärelse.⁸ Kvinnlig omskärelse betecknas även som kvinnlig könsstympling och ingreppet går ut på att skära av hela eller delar av blygdläpparna och/eller klitoris.⁹
- **Hadith(er/na)** - **Hadith** betyder ”meddelandena” och omfattar berättelser om vad profeten sagt och gjort. Dessa berättelser om profeten Muhammed har i synnerhet först berättats innan dem skrivits ner.¹⁰ Haditherna och Koranen utgör tillsammans grunden för islams rättsväsen.¹¹
- **Sunna** - Genom en samling av hadither uppkommer Sunna som står för profeten Muhammeds levnadsätt.¹² En hadith kan alltså vara allt från råd om hur man skall reagera i vissa sammanhang, vad Profeten hade sagt om det och hur han själv agerade.¹³ Medan sunna omfattar hela profeten Muhammeds liv och levnadsätt.¹⁴

⁸ McGuire, 1997, s. 168

⁹ <http://unicef.se/fakta/kvinnlig-konsstympling>.

UNICEF, sökord: Kvinnlig könsstympling. Hämtad: 2013-05-02

¹⁰ <http://www.ur.se/Produkter/140229-Muslim-i-Europa/Om-Koranen>

UR, sökord: Hadith. Hämtad 2013-05-02

¹¹ *ibid*

¹² <http://www.vetenskapen.se/hem/index.php/miracle-i-profetens-sunneh/53-sunnah>

Vetenskapen, sökord: Sunnah. Hämtad 2013-05-02

¹³ *ibid*.

¹⁴ *ibid*.

2. En introduktion av författarna och överblick över texterna.

Inledningsvis skall jag introducera de två författarna jag analyserat för att bredda på kunskapen om varför jag valt just dessa. Anledningen till att jag använde mig utav tidningsartiklar är för att båda kvinnor är väldigt omtalade i media för sina starka åsikter och kritik mot kvinnors ställning i islam. Eftersom tidningarna har olika åsikter om dessa kvinnor har jag valt att hålla mig kritisk till information och enbart tagit med det som är relevant för uppsatsen innehåll.

Här kommer jag sedan att redogöra för det premiärmaterialet jag använde mig av och ska analysera. Det är främst en övergripande sammanfattning av vad författarna hade att säga i sina böcker gällande islam som religion och problematiken kring kvinnoförtrycket i muslimska samhällen. I argumentsanalysen kommer jag sedan redogöra för deras argument i denna del.

2.1 Ayaan Hirsi Ali och Nawal El Saadawi

Ayaan Hirsi Ali föddes i Somali 1969, men flyttade runt i olika delar av Afrika och har även bott i Saudiarabien¹⁵ När det var dag för henne att resa till Kanada för att gifta sig med en kusin som hennes far hade arrangerat åt henne, så tog hon tillfället i akt att fly och hamnade i Nederländerna.¹⁶

Till en början lärde hon sig nederländska och vid sidan av jobbade hon som en tolk från somaliska till nederländska. Ayaan Hirsi Ali jobbade även som en tolk på institutioner för utsatta kvinnor.¹⁷ Efter 11 september 2001 tog hon avstånd från islam och började kritisera islams sedvänjor och även hur muslimer i Europa valde att inte vara engagerade i en anpassning till det västerländska samhället.¹⁸ Ayaan Hirsi Ali har därefter blivit en känd politiker, aktivist, feminist och ateist. Hirsi Ali är både hatad och älskad, det först nämnda beror främst på hennes hårda kritik mot muslimer och islam och icke desto mindre på grund utav hennes kortfilm som hon gjorde tillsammans med den nu mördade Theo Van Gogh. Filmen handlade om kvinnoförtrycket som rättfärdigas i islams namn.¹⁹ Anledningen till att jag valde att

¹⁵ http://www.svd.se/kultur/0-fakta-ayaan-hirsi-ali_451761.svd Hämtad: 2013-12-05

¹⁶ <http://www.theglobalist.com/AuthorBiography.aspx?AuthorId=947>

Hämtad: 2013-05-12

¹⁷ *ibid.*

¹⁸ Edgar, J. Hon är nästa offer, *Aftonbladet* 2004-11-05. Hämtad: 2013-12-05

¹⁹ <http://www.ur.se/Produkter/148224-Modiga-kvinnor-Ayaan-Hirsi-Ali>

ha Ayaan Hirsi Ali's verk "Kräv er rätt" som primärmaterial är för hon för fram tydliga argument om varför hon anser att islam har en kvinnofientlig natur. En till anledning är att hon precis som Nawal El Saadawi har en bakgrund i ett muslimskt samhälle och därav blir hennes argument inte bara personliga men ger högre trovärdighet.

Nawal El Saadawi är både född och uppvuxen i Egypten där hon nu ses som en framstående feminist, sociolog, läkare men främst författare som omfattar problemen som arabiska kvinnor måste tacklas med dagligen.²⁰ El Saadawi tog en examen i psykologi på University of Cairo.²¹ El Saadawi har många åsikter och kritik gentemot egyptiska kvinnors sociala och intellektuella frihet. Under Sadats regim i Egypten blev hon skickad till ett fängelse eftersom hon ansågs stå bakom "brott mot staten." El Saadawi kritiserar många bidragande faktorer som bidrar till kvinnoförtryck och att kvinnors roller i samhället är underordnade männen, i sina 49 olika böcker men det främsta kretsar kring kvinnors rättigheter i arabiska, muslimska samhällen där hon tar upp ett tabulagt ämne, sexualitet, som hon diskuterar och kritiserar.²²

Tack vare hennes utbildning inom medicin och psykologi har hon även hjälpt många flickor som genomgått kvinnlig omskärelse och tar upp mycket kring ämnet i sina böcker. På grund av hennes kritik mot kvinnoförtrycket och religiöst hyckleri har hon som konsekvens fått leva under dödshot och i exil. Nawal El Saadawi är som Ayaan Hirsi Ali uppväxt i en muslimsk familj och har levt till största delen av sitt liv i ett muslimskt samhälle. Av samma anledning som jag valde att analysera Hirsi Ali valde jag El Saadawi's verk "The Hidden face of Eve" där hon tar upp just de aspekter som jag tidigare i min avgränsning skrivit att jag ska förhålla mig till. Båda författarna är både älskade, hedrade, hatade och dödshotade på grund av sin kritik. Det anmärkningsvärda här är på vilket sätt deras argument och begreppsdefiniering skiljer dem åt, det återkommer jag mer djupgående in i uppsatsen och analysen.

UR, sökord: Ayaan Hirsi Ali. Hämtad: 2013-05-12

²⁰ webster.edu/~woolfm/saadawi)

²¹ ibid.

²² Khaleell, H. Nawal El Saadawi : Egypt's radical feminist. *The Guardian*. 2010-04-15. Hämtad: 2013-12-05

2.2 Ayaan Hirsi Ali's syn på islam

Enligt Ayaan Hirsi Ali finns det tre viktiga element som präglar islam.²³ Det första elementet är att muslimer har ett skräckfyllt förhållande till Allah, då Gud kräver fullständig underkastelse och således blir muslimers syn på Gud absolut. Denna skräck anser Ayaan Hirsi Ali sätter sig i det faktum att muslimer tror att sjukdomar och naturkatastrofer kommer från Allah då dem har varit dåliga muslimer och gått emot Honom.²⁴ Hirsi Ali anser att det andra elementet som utgör islam är att profeten Mohammed är muslimers enda moraliska källa och eftersom Mohammed anses vara den mest perfekta människa som gått på jorden, (dock inte felfri eller syndfri) så vill muslimer efterlikna profeten och leva efter hans handlingar²⁵ och ord i form av hadither och sunna.²⁶ Det tredje elementet som islam domineras av är enligt Hirsi Ali den sexualmoral som har sitt ursprung i värderingar som uppkom när Allah uppenbarade sig för människorna genom Muhammed.²⁷

Ayaan Hirsi Ali kritiserar tre (enligt henne) största elementen inom islam genom att argumentera att vara rädd för sin Gud innebär att muslimska samhällen kommer på efterkälken gentemot västerländska samhällen, som inte fruktar en Gud.²⁸ Författaren anser även att det ligger en problematik i det faktum att muslimer i dagens 2000 tal vill leva ett liv som profeten Mohammed som levde på 600-talet. Hirsi Ali kritiserar sexualmoralen genom att påstå att den bidrar till förstärkandet av den illustrationen att kvinnor enbart är ägodelar för männen i familjen.²⁹ Oskulden, mödomshinnan och jungfruligheten har en central roll i kvinnors, speciellt unga kvinnors liv i länder som är i hög grad influerade av islam³⁰ och därav argumenterar Hirsi Ali att kvinnoförtryck har spridits sig genom islam och genom religionen har kvinnan förlorat sin makt över sin kropp.³¹

²³ Hirsi Ali, Ayaan, (2004). *Kräv er rätt! Om kvinnor, islam och en bättre värld*. Stockholm: Bonnier. s. 8

²⁴ Hirsi Ali, 2004, s. 8

²⁵ ibid.

²⁶ ibid s. 37

²⁷ Hirsi Ali, 2004, s. 9

²⁸ Ibid

²⁹ Ibid

³⁰ Ibid s 29

³¹ Ibid s. 25

Islam är den första identiteten som muslimer ska identifiera sig med då islam handlar främst om grupprättigheter över individuella rättigheter.³² På grund av detta menar Hirsi Ali att det inte är möjligt för muslimer att inte skapa problem i västvärlden då väst präglas av individuella fri och rättigheter.³³ I författarens mening anser muslimer att jämlikhet mellan könen och individuella rättigheter är värderingar som tillhör västvärlden.³⁴ Grundläggande rättigheter så som yttrandefrihet är profeten Mohammed emot³⁵.

Hirsi Ali nämner även att profeten Mohammed hade lagt sitt beslag på en flicka vid namn Aisha som inte ens hade kommit in i puberteten.³⁶ På detta vilar Hirsi Ali sitt argument på om att Mohammed var en tyrann och pervers.³⁷ Som hon tidigare nämnde är en förebild för alla muslimer, och att deras mål är att efterlikna honom och följa hans liv på samma sätt. Sammanfattningsvis kan det sägas att Ayaan Hirsi Ali definierar islam som en enda "sak". Även om hon skriver att hon ofta får höra argumentet om att det finns lika "många islam" som det finns muslimer, så menar hon på att alla muslimer har en sak gemensamt och det är att inte kritisera islams grundprinciper.³⁸ Genom hennes kritik av islam framkommer det tydligt att hon definierar islam som något homogent där förändringar inte sker och alla muslimer blir placerade under samma tak.

2.3 Ayaan Hirsi Ali's syn kvinnoförtryck i islams namn

Islam är en religion som till stor grad präglas av kvinnofientlig kultur i samband med orättvisor, krig och våld.³⁹ Ayaan Hirsi Ali drar parallellen med förtryckta kvinnor i arabsamhälle med det faktum att arabvärlden en gång gick uppåt medans det nu går enbart utför för det arabiska samhället. Hon anser att det har att göra med att så många talanger och kunskaper försvinner då kvinnorna inte får synas.⁴⁰ För att stärka sitt argument använder hon sig av FN:s utvecklingsprogram (UNDP) The Arab Human

³² Hirsi Ali, 2004, s. 51

³³ ibid

³⁴ Ibid s 42

³⁵ ibid s. 72

³⁶ Ibid s 73

³⁷ Ibid

³⁸ Hirsi Ali, 2004, s 73

³⁹ Ibid s 15

⁴⁰ Ibid s 55

Development Report, som påvisar tre huvudsakliga brister som hämnar en mänsklig utveckling.⁴¹ Dessa brister är 1) brist på frihet 2) brist på kvinnors makt och 3) brist på medborgarnas kunskap/möjligheter.⁴²

Hirsi Ali tror att kvinnor i den muslimska världen måste börja se annorlunda på sin sexualitet om den någonsin vill bli fria,⁴³ På grund av sina egna upplevelser och interaktion med islam vill Ayaan Hirsi Ali arbeta med att sätta stopp för fysiskt och psykiskt förtryck mot kvinnor och flickor i muslimska samhällen.⁴⁴ Genom att försöka ändra kvinnors syn på sin sexualitet menar Hirsi Ali, att dessa kvinnor kommer få mer kunskap om kärlek och sexualitet innan och under äktenskapet.⁴⁵ Hon anser att problematiken i västvärlden gällande invandrare med muslimsk bakgrund ligger i det faktum att dem tar med sina muslimska värderingar där kvinnor saknar rättigheter.⁴⁶ Detta bidrar till att majoriteten av de män som sitter inne på anstalter har muslimsk bakgrund icke desto mindre är i relation till männens våld lett till att det är flest muslimska kvinnor som söker sig till kvinnohus.⁴⁷

Det största problemet för kvinnor i muslimska samhällen menar Hirsi Ali på är fixeringen kring oskulden och mödomshinnan.⁴⁸ Hirsi Ali argumenterar att denna fixering gör muslimerna blinda för vilken mänsklig och social följd den leder till.⁴⁹ En hel familjs heder kan ligga i en ung flickas trosor. Om en ung kvinna inte sparar sin oskuld till bröllopsnatten så kan hon alltså bli bestraffad på många olika sätt.⁵⁰ Först erbjuds den man som tagit hennes oskuld att gifta sig med henne, och vill han inte det, så blir hon bortgift till någon som är antingen fattig, gammal eller impotent om inte mördad.⁵¹ Hela hederskulturen innebär att familjer gör allt för att deras flickor inte skall kunna leda dem till ett grymt öde och smutskasta familjens heder.⁵² Denna sexualmoral fanns innan islam men blev helig genom koranen och profetens

⁴¹ Hirsi Ali, 2004, s. 58

⁴² Ibid

⁴³ Ibid s 107

⁴⁴ Ibid s 125

⁴⁵ Ibid

⁴⁶ ibid s 93

⁴⁷ Hirsi Ali, 2004, s. 93

⁴⁸ Ibid s 95

⁴⁹ Ibid

⁵⁰ Ibid s 96

⁵¹ ibid s 97

⁵² ibid

berättelser.⁵³ Denna sexualmoral är dock enbart kopplad till det kvinnliga könet och männen får inte lära sig att hantera sin sexualdrift eftersom det inte anses nödvändigt.⁵⁴

2.4 Nawal El Saadawi's syn på islam

Nawal El Saadawi anser att religionen används som ett slags vapen för att hugga ner de vägarna som leder till sanningen.⁵⁵ Saadawi skriver att hon allt oftare lägger märke till hur religionen används som ett instrument för ekonomiska och sociala krafter. Religionen används av de letande makterna (socialt och politiskt) för att kunna fortsätta styra och ställa över dem som blir styrda.⁵⁶ Enligt El Saadawi så är religion något fint, men tyvärr så används den på ett sätt för att kunna återföda och modernisera patriarkatet.⁵⁷ Nawal El Saadawi argumenterar för att politik, religion och sexualitet är viktiga faktorer i sig, dock blir dem tre faktorerna tillsammans ett väldigt känsligt ämne inom alla samhällen, speciellt de samhällena som präglas till stor del av kultur.⁵⁸ Författaren anser att ekonomin har varit med och präglat hur religionen ser ut sen långt tillbaka i historien.⁵⁹

Författaren argumenterar för att religion i sig inte är en enda sak, även om man måste hålla ifrån religion och politik så präglas dem på något sätt alltid av varandra.⁶⁰ Islam står för rättvisa, jämlikhet och sanning och därav tror inte El Saadawi på det att Gud har skapat människokroppen på ett felaktigt sätt och således behövs inte existensen av t.ex. omskärelse.⁶¹

Dr Saadawi skriver att ingen riktig religion kan förespråka sjukdomar och eliminering av könsdelar⁶², det är en konstruktion av samhället i form av kultur och socio-

⁵³ Hirsi Ali, 2004, s. 97

⁵⁴ Ibid s 96

⁵⁵ El Saadawi, Nawal, (2007). *The Hidden face of Eve. Woman in the Arab world*. London: Zed Books. s. 5

⁵⁶ El Saadawi, 2007, s. 5

⁵⁷ El Saadawi, 2007, s. 5

⁵⁸ ibid

⁵⁹ Ibid s 6

⁶⁰ El Saadawi, 2007, s. 63

⁶¹ Ibid s 65

⁶² Ibid

ekonomiska faktorer.⁶³ Islam är inte en homogen ”sak” som är grunden till t.ex. kvinnoförtryck, då det förekommer i alla stora religioner, även i större grad när det gäller kristendomen.⁶⁴ Varken islamiska ideologier eller ideologier inom kristendom är fundamentet till att kvinnor förtrycks.

2.5 Nawal El Saadawis syn på kvinnoförtryck i islams namn

Precis som jag tidigare nämnt skriver Nawal El Saadawi om hur religionen utnyttjas för att männen skall fortsätta ha makt över kvinnorna. Problemet hon uppmärksammar rör inte enbart sexualmoralen för kvinnor utan även för män. Till skillnad från Ayaan Hirsi Ali, anser Nawal El Saadawi att denna moral påverkar det manliga könet också.⁶⁵ Eftersom ämnet sex är så tabulagt för både män som kvinnor, (fast mer för kvinnor) så leder detta till att vi har en grupp människor som har en sexualdrift men på grund av kultur och religion inte för göra något åt denna drift.⁶⁶ Detta leder till en ännu större kränkning av kvinnor och flickor då dom ofta utsätts för incest våldtäkter, av bröder, farbröder och även pappor. Eftersom flickan, den unga kvinnan är rädd att förlora sin heder och dra skam över familjen så säger hon oftast inget till någon, och i de enstaka fallen hon gör, så får oftast hon skulden för att ha ljugit eller för att ha dragit skam över familjen genom att förlora sin oskuld. Precis som Hirsi Ali förklarar El Saadawi att en kvinnas heder sitt mellan benen, enligt de muslimska samhällena, och om hedern förloras en gång så kan den aldrig igen återställas.

Skillnaden på deras kritik mot kvinnoförtryck är att El Saadawi anser att det främst är det starka patriarkatet i samband med ett hierarkiskt samhällssystem som har gjort det möjligt att trycka ner kvinnor på så många olika sätt och på så många olika nivåer.⁶⁷ Hon bygger upp detta argument genom att påstå att ekonomiska och politiska faktorer är den basis som kvinnlig omskärelsen har kunnat sprida sig på. Till skillnad från Hirsi Ali, som ansåg att omskärelsen kunde sprida sig genom islam. El Saadawi säger att även om det finns ortodoxa tankar kring kvinnorna inom muslimska världen, precis som i alla andra samhällen, så anser hon att det är värre för kvinnor i dem

⁶³ El Saadawi, 2007, s. 63

⁶⁴ Ibid s 313

⁶⁵ Ibid s 24ff

⁶⁶ El Saadawi, 2007, s. 24ff

⁶⁷ Ibid s 67

kristna samhällen som har det ännu mer ortodoxt, fundamentalt än de i muslimska samhällen.⁶⁸ El Saadawi skyller inte kvinnans låga och brister i att erbjuda kvinnor tillfällen att utvecklas på islam, utan på vissa ekonomiska och politiska krafter.

⁶⁸ Ibid s 63

3. Argumentanalys

3.1.1 Analys av Ayaan Hirsi Alis argument om kvinnors allmänna ställning i islam.

Ayaan Hirsi Ali använder sig av premisser som utgår från att muslimers tro på Gud, och rädsla inför Gud leder till den slutsatsen, att tron på Gud i sig bidrar till att de muslimska samhällena kommer på efterkälke. Genom att säga att de västerländska samhällena utvecklats och fortsätter att utvecklas eftersom de inte fruktar någon Gud, kan författaren koppla muslimska samhällens misslyckande, ekonomiskt socialt och politisk, med den starka tron på något större än människan. Dessa ståndpunkter och argument tyder på en stark tro på att det västerländska samhället är överlägset och således skapar ett upprepande av historien där den upplysta vita västerländska individen skall hjälpa ”dom där” bortom gränserna att förstå vad dem egentligen vill ha för levnadssätt.

Ayaan Hirsi Ali ser på islam som kvinnofientlig religion och en av hennes argument för detta är muslimers förhållningssätt till profeten Mohammed. I sina argument är hon tydligt medveten om hur muslimer ser på profeten då hon själv skriver, jag citerar: ”Islam har bara en moralisk källa: Profeten Muhammed. Han är ofelbar (...) Vi måste leva efter hans exempel” Genom detta påstående om muslimers syn på Muhammed och hennes senare egna åsikt om Muhammed som ”tyrann och pervers” så stärker hon sin slutsats om att muslimers strävan om att efterlikna profeten Muhammed från 600 talet inte leder till ett hållbart demokratiskt, förtrycksfritt samhälle under 2000 talet. Ayaan Hirsi Ali tar till språket för att tillföra mer tyngd i sina argument genom att välja att löpande genom verket skriva ”alla muslimer” både när hon talar om förtrycket från männens sida och när hon talar om de muslimska kvinnorna som blir förtryckta. Författarens sätt att beskriva islam gör hon genom starka ord, och främst av egna starka upplevelser under sin tid i Somalia. Hirsi Ali argumenterar även för sin slutsats att den muslimska tron i grund och botten är kvinnofientlig genom att beskriva hur anstalter och kvinnohus i Europa ser ut. De flesta anstalter i Europa är till största del fyllda med muslimska män, och att kvinnohusen till stor del består av muslimska kvinnor. I sin bok Kräv er rätt skriver Hirsi Ali upprepade gånger att islam är en religion som präglas utav grupprättigheter i

första hand istället för individuella rättigheter. Detta kritiserar i författarens bok och hon argumenterar för att gruppidentitetens centrala begrepp är heder. Således skapar Hirsi Ali en bild av att det största och centrala bland muslimer är heder vilket således leder till kvinnoförtryck. Genom dessa argument vänder hon sig till Europas befolkning och sätter en mur mellan ”vi och dem.”

Ayaan Hirsi Ali argumenterar för att muslimers förmåga att inte vilja se verkligheten, att det är 2000-tal och inte 600-talet, bidrar till en fixering kring kvinnors mödomshinna och oskuld. Författaren skriver i sin bok att en familjens heder ligger i trosan på en flicka och sedan återkopplar hon denna premis till slutsatsen att sexualmoralen funnits tidigare och inom andra kulturer, men att den i högsta grad har spridit sig genom islam.

3.1.2 Analys av Nawal El Saadawis argument om kvinnors allmänna ställning i islam.

Nawal el Saadawi definierar inte begreppet islam på samma sätt som Hirsi Ali. El Saadawi argumenterar för att det måste finnas skiljelinjer mellan kultur politik och religion. Hennes påståenden om att religion används som ett vapen för att hugga ner vägarna för sanningen leder till att den även används för att förstärka ekonomiska och sociala krafter, leder till slutsatsen för hennes argument, att religion sällan kommer ensamt utan påverkas av många olika faktorer. El Saadawi argumenterar för att religionen i sig inte är ond och inte uppmanar till ondska, detta lägger hon belägg för genom att säga att islam står för rättvisa jämlikhet och sanning. När det kommer till kvinnoförtryck i form av våld mot kvinnokroppen så uppmärksammar hon sina läsare genom att skriva att den typen av förtryck mot kvinnan förvisso förekommer bland muslimer och i muslimska samhällen, men även fanns i samma samhällen tidigare, innan islams uppkomst. Genom att hon drar upp ett problem som finns nu och lägger det i en parallell till samma problem i samma område tidigare frikopplar hon dessa föreställningar om att kvinnoförtryck skall kopplas med islam. Hennes argument för varför kvinnokroppen och sex är så kontrollerat av män ligger i ett patriarkalt uppbyggande av samhället och att männen använder kvinnokroppen och sexualitet som ett verktyg att bibehålla makten, stärks också av premissen hon tidigare lagt fram, att allt detta även fanns innan islam och finns även idag, utanför muslimska samhällen.

När El Saadawi argumenterar för att förtrycket mot kvinnor inte är ett problem inom islam, koranen som fundament använder hon sig av jämförande. För att föra fram sitt argument ställer hon islam och oftast kristendomen jämsides med varandra och indikerar på att samma problem finns även där, (till och med mer starkt och ortodox än i islam) och således inte är något som uppmuntras i fundamentet, koranen och således inte bör förknippas med religionen i sig, utan de som har makten att utnyttja religionens namn.

3.1.3 Stödjer författarnas argument McGuires teori?

Argumenten Ayaan Hirsi Ali framför går oftast inte att fläta ihop med Meredith McGuires teori som jag har använt mig av då McGuire anser att kvinnan inom religion inte har samma rättigheter och friheter som män, eftersom hon tilldelats en könsroll inom samhället som även hon själv väljer att definiera sig med. McGuire menar att dessa könsroller skapas och formas i gruppen. Ayaan Hirsi Ali är inte överens med denna teori då hon anser att dessa könsroller redan är tilldelade i koranen och att fundamentet i islam är kvinnofientligt. Det som flätar ihop McGuires teori med Ayaan Hirsi Ali's argument är dock att båda tror på att kvinnans ställning kan förändras.

Meredith McGuires teori säger att kvinnor kan åstadkomma att förändra könsrollerna och kvinnors ställning i samhällen om de fick sig mer makt att göra sig hörda. Det håller alltså Ayaan Hirsi Ali med om, och tror själv att kvinnor i muslimska världen måste synas mer och enas för att få en bättre tillvaro. Det som skiljer även detta ifrån är att McGuire anser att förtryck, vilken form den än kommer är skapad av samhället och att grupper slår sig ner med dessa och accepterar rollerna och förtrycket som delas in. Hirsi Ali å andra sidan anser inte att förtrycket i sig har skapats och accepterats, utan att religionen och islam fungerar så och då får människorna i detta fall muslimerna bara lära sig leva med det. McGuire menar i sin teori att makt förknippas med utnyttjande av religionen som ett rättfärdigande för kvinnors underordnade roll i det privata och i det offentliga medans Hirsi Ali argumenterar för att religionen används som ett rättfärdigande för kvinnoförtryck men hon menar även på att koranen och islam inte bara används som ett redskap att rättfärdiga utan att det finns belägg för kvinnoförtryck i själva religionen.

Nawal El Saadawis argument om kvinnans ställning inom islam är betydligt mer förenligt med McGuires teori. Nawal El Saadawis argument om att religionen i sig sällan bidrar till ett förtryck och ojämlikhet i samhället, utan är en intersektionalitet mellan olika faktorer som resulterar i att kvinnoförtryck kan förekomma. Meredith McGuire beskriver i sin teori att det är vissa grupper i samhället som utvecklar skillnader mellan könen och genom att återkoppla denna teorin till Nawal El Saadawi så svarar Saadawi på att det är ett uppbyggande som skett av männen i samhället. El Saadawi menar på att precis som Meredith beskriver, så har dessa könsroller skapats, för att hålla kvinnorna underordnade i samhället. Genom denna skapelse av patriarkatet får alltså män och kvinnor sina roller och automatiskt tar del av dem. Genom att hålla ner kvinnorna precis som El Saadawi menar att det mansdominerade samhället gör, så finns det inget hot mot makten som teorin säger. Nawal argumenterar för att kvinnors ställning berörs av sociala och ekonomiska problem i samhällen, och genom att förändra dessa så förändras automatiskt kvinnans situation också, precis som det gjort i kristna länder som fått en stabil ekonomi. Även detta förenas med teorin då McGuire menar på att det krävs en omstrukturering i makt för att uppnå resultat för kvinnorna.

3.4 Fakta om kvinnlig omskärelse, FGM.

Anledningen till att omskärelsen blir en fördjupning i denna uppsats är för att båda författarna skriver en del om det i sina verk. Detta har en bakgrund i det faktum att båda kvinnorna kommer från områden där detta är ytterst vanligt. Både Ayaan Hirsi Ali som är från Somalia och Nawal El Saadawi som är från Egypten blev omskurna när de var yngre än 10 år. Av den anledningen har jag gett ett utrymme för att belysa detta ämne. Som jag precis har nämnt kommer båda kvinnorna från samhällen där detta är vanligt och både de har gått igenom ingreppet. Som kvinnorrättsaktiviter är båda emot ingreppet, dock kritiserar de olika faktorer som leder till sedvänjan. Jag ska börja med att introducera den kvinnliga omskärelsen och sedan presentera deras ståndpunkter och argument kring ämnet och slutligen analysera deras argument. Tidigare i begreppsdefinitionen nämnde jag vad FGM står för. Här näst skall omskärelsen försöka förklaras, hur den går till och hur det kommer sig att den rättfärdigas. Den grävsta varianten av FGM benämns infibulation. Detta ingrepp omfattar borttagning av både yttre och inre blygdläppar och klitoris, huden sys ihop

efteråt och endast en liten öppning på några få millimeter lämnas öppet där urin och menstruation kan passera igenom.⁶⁹ FGM utförs på unga flickor oftast mellan fyra och 14 år och begreppet utförs ofta enbart med en kniv, sax, rakblad eller glas utan en barnmorska eller läkare närvarande.⁷⁰

Den kvinnliga omskärelsen är en forntida konstruktion som både stadsbor och dem på landsbygden länge tog del av,⁷¹ icke desto mindre nämns den kvinnliga omskärelsen (FGM), ingenstans i koranen.⁷² Kvinnlig omskärelse har ingen bas i koranen dock finns det en hadith som tar upp FGM.⁷³ Hadithen **citerar** profeten Mohammed där han skulle ha sagt till en kvinna som är omskärare: ”*Do not cut severely, as that is better for a woman and more desirable for a husband.*”⁷⁴

Detta citat som skall ha kommit från profeten Mohammed är vagt och kan tolkas på väldigt många olika sätt.⁷⁵ En annan hadith som rör omskärelsen vänder sig även till att uppmana att trimma mustaschen som således indikerar att det inte var riktat mot kvinnor utan män.⁷⁶ Kvinnlig omskärelse har funnit i drygt tre tusen år och förekommer inom en rad olika samhällen som präglas av olika religioner och kulturer.⁷⁷ Katoliker, protestanter, muslimer och en rad andra religiösa inriktningar tar sig an könsstympning även fast det saknas skriftligt stöd för ingreppet i någon av religionerna.⁷⁸ Även om kvinnlig omskärelse idag främst praktiserar i afrikanska muslimska samhälle så är detta ingrepp varken något som konstruerats av islam eller rättfärdigats i koranen.⁷⁹

⁶⁹ <http://unicef.se/fakta/kvinnlig-konsstympning>

UNICEF, sökord: kvinnlig könsstympning. Hämtad: 2013-05-14

⁷⁰ *ibid.*

⁷¹ Badran, Margot, (2009). *Feminism in Islam. Secular and Religious Convergences*. Oxford: OneWorld s. 172

⁷² Clarence-Smith G. William. (2008). *Islam and female Genital Cutting in Southeast Asia: The weight of the past*. London. s. 14

⁷³ Clarence-Smith, 2008, s. 14

⁷⁴ *ibid* s. 15

⁷⁵ *ibid.*

⁷⁶ *ibid.*

⁷⁷ <http://unicef.se/fakta/kvinnlig-konsstympning>

UNICEF, sökord: kvinnlig omskärelse. Hämtad: 2013-05-15

⁷⁸ *ibid.*

⁷⁹ A. Nossier & Z. Shahida, (2009). *Sexual rights and gender roles in a religious context*. International Journal of Gynecology and Obstetrics. Cairo. s. 155

Införandet av kvinnlig omskärelse, eller som det annars ofta benämns som (FGM) female genital mutilation är en starkt bidragande faktor till hur män och samhället kan kontrollera den kvinnliga kroppen och kvinnans roll.⁸⁰ Kvinnors kropp har blivit en del av dem faktorerna som bidrar till makt, politik och ideologi.⁸¹ Därav blir den kvinnliga omskärelsen något som har vuxit ur komplicerade nät sammanflätade av ekonomi, politik och makt.⁸² Kvinnor anses vara ”omnisexual” vilket betyder att dem inte enbart dras till ett kön utan till alla läggningar, vilket mannen inte gör.⁸³ På grund av denna synen som finns gällande kvinnan anses hon kunna leda till kaos, för att detta inte skall hända måste alltså hon bli kontrollerad för att behålla den sociala ordningen.⁸⁴ Hela tankemönstret att kvinnan måste bli kontrollerad ligger djupt inpräglad i idén om att kvinnans kyskhets är sammanlänkad till mannens och familjens heder.⁸⁵ Även denna feministiska syn på kvinnans roll inom samhällen som är starkt präglade av kultur, går att fläta samman med McGuires teori om att kvinnor och deras kroppar är starkt kopplade till samhällets sätt att ha makt. Nawal El Saadawi skriver upprepade gånger i ”The Hidden face of Eve” precis det som den här feministiska rösten påstår, förtrycket som förekommer i kulturer med religiös bakgrund inte har religionen som den främsta och bidragande faktorn. Dock används religionen för att rättfärdiga förtrycket och eftersom kvinnan i dessa samhällen har betydligt mindre makt än männen så har hon ingen talan i hur samhället är uppbyggt och hur könsrollerna ser ut. Eftersom människor i både utbildade och starkt kulturellt betingande samhällen tror intensivt att föreställningen om kvinnan, hennes kropp och omskärelsen kom utifrån islam, så får dessa väldigt starkt fäste i muslimska samhällen.⁸⁶

Kontroversiellt nog anses könsstympning som ett sätt att hålla könsorganet rent och vackert och icke desto mindre ett sätt att hälsa flickan in i kvinnans värld då hon anses ha blivit en riktig kvinna efter könsstympningen.⁸⁷ Även om ingreppet inte har någon bas i någon av religionerna så anses det ofta vara nödvändigt då ingreppet skall få

⁸⁰ Badran, 2009, s.168

⁸¹ ibid.

⁸² Badran, 2009, s.168

⁸³ ibid s. 170

⁸⁴ ibid s. 171

⁸⁵ ibid.

⁸⁶ ibid.

⁸⁷ <http://unicef.se/fakta/kvinnlig-konsstympning>

UNICEF, sökord: kvinnlig könsstympning. Hämtad:2013-05-15

kvinnor att avstå från sex innan giftermål. Denna uppfattning kommer från idén att könsstympningen hämnar kvinnors sexuella lust.⁸⁸

Etnologer och kulturanthropologier har försökt gräva i rationaliseringar och förklaringar till hur kvinnlig omskärelse än idag kan kvarstå även om det är förbjudet och man är medveten om hälsoriskerna.⁸⁹ De förklaringar som ofta nämns är:⁹⁰

- Korrigering av något onaturligt, något som inte skall vara där.
Meningslösheten med förhud hos män och kvinnans klitoris.
- Kampen mot nymfomani. (kvinnans överdrivna könsdrift)
- Ett verktyg för att försäkra sig om att kvinnor behåller sin oskuld.
- Hygieniska orsaker
- Förbyggande av födelsetrauma
- Social och politisk kontroll

De förklaringar som framgår här nämner alltså inte religion som en orsak till stympningen. Även om skyddandet av kvinnans oskuld ofta anses vara ihop flätat med religion så står inte religion som en specifik anledning till att man gör detta.

Runt om i världen har cirka 100-140 miljoner flickor och kvinnor genomgått FGM och till denna siffra läggs det till ytterligare två miljoner varje år.⁹¹ FGM ger biverkningar både direkt och således bidrar till fysisk och psykisk ohälsa. De direkta biverkningarna är: fruktansvärd smärta, blödning, chock, frakturer, infektioner (HIV), trauma för andra organ, så som urinblåsa, urinrör, anal.⁹²

De senare biverkningarna är ärrbildning i vulva, smärtor när man sitter och går, återkommande urinvägsinfektioner och svårigheter att utföra gynekologisk undersökning. De flickor som genomgått den traditionella kvinnliga omskärelsen får mycket traumatiska minnen av detta och ofta påverkar det flickans, unga kvinnans relation till hennes mor och andra familjemedlemmar då dem ofta varit med under

⁸⁸ ibid.

⁸⁹ Reyners, Marcel, (2004) *Health consequences of female genital mutilation*. Phnom Penh: Elsevier. s. 243

⁹⁰ Reyners, 2004, s. 243

⁹¹ ibid s. 242

⁹² ibid.

ingreppet. Den psykiska hälsan påverkas i hög grad då omskärelsen på flickor och unga kvinnor betraktas som barnmisshandel och strider mot många paragrafer i barnkonventioner. Forskare och analytiker har i några fall kallat omskärelsen för en incest handling då både händer inom familjen är med och utför ingreppet istället för att vara de som skyddar barnet och ger dem stöd, så ger dem istället stöd för tortyr ingreppet.⁹³

I Egypten utfördes en undersökning som skulle påvisa vilka psyko-sexuella komplikationer som uppstod efter omskärelsen. Genom att analysera klagomål från 200 egyptiska kvinnor upptäcktes resultaten nedan:

10% av kvinnor kände sig mindre kvinnliga, eftersom dem nu saknade delar av sitt könsorgan. 30% av dem skulle vilja ha större sexuell lust, än dem nu har, dock känner dem sig motbjudande. 25% känner ingen som helst upphetsning vid samlag, 50% upplever smärta vid samlag och 56% av dem har aldrig upplevt en orgasm. 1% hade enbart analt samlag och 5% anser att dem lider av depression.⁹⁴

3.5 Ayaan Hirsi Alis och Nawal El Saadawis syn FGM.

Ayaan Hirsi Ali talar om den kvinnliga omskärelsen, könsstympningen som en av de mest underskattade kränkningarna av mänskliga rättigheter och särskilt specifikt kvinnliga rättigheter.⁹⁵ Eftersom könsstympning är så grovt och brutalt som det är anser Hirsi Ali att handlingen bör klassificeras som barnmisshandel. Problematiken kring FGM och arbetet att eliminera ingreppet ligger inte i lagar och de hälsokontroller man vill införa för flickor från risk länderna menar Hirsi Ali. Problemet kommer kvarstå ändå eftersom föräldrarna inte ser handlingen som kriminell. Författaren menar att de istället ser på FGM som en kärlekshandling gentemot sina barn och således även en plikt mot barnen men främst mot kretsen och gemenskapen.⁹⁶ Det blir alltså svårt att komma bort från traditionen eftersom den sprids i det dolda. Ayaan Hirsi Ali argumenterar för att sedvänjan hålls vid liv via islam. Enligt henne är det tyngden på oskulden hos en kvinna som skapar tanken om att sy ihop kvinnan och avlägsna henne klitoris för att minska lusten efter sex. Detta

⁹³ Reyners, 2004, s. 243

⁹⁴ ibid s. 245

⁹⁵ Hirsi Ali, 2004, s. 141

⁹⁶ ibid s. 147

är ett sätt för familjen att behålla sin heder och därav ett måste.⁹⁷ Författaren argumenterar även för att denna handling sprids via islam har fått stämpeln som helig och kunnat sprida sig, samtidigt som hon skriver att hon är medveten om att det sker inom andra kulturer på andra ställen och att hon vet att ritualen inte har en grund i koranen.⁹⁸

Nawal El Saadawi anser som jag tidigare nämnt att politik, religion och sexualitet skapar de mest känslosamma problemen i alla samhällen.⁹⁹ El Saadawi delar åsikter med Hirsi Ali om hur förödande ritualen är för flickor.¹⁰⁰ Även hon anser att sedvänjan hålls vid liv genom oskuldens centrala roll i de afrikanska och vissa arabiska samhällena. Nawal El Saadawi beskriver i sin bok samtal som hon har haft med patienter som kommer in p.g.a. skador i underlivet efter en omskärelse. I dessa samtal finner man att flickor i några av fallen, även om dem har ont, är glada över att ingreppet har gjorts eftersom dem nu kan ses som rena.¹⁰¹ Det som skiljer dem ifrån i sina resonemang om den kvinnliga omskärelsen är anledningen till att ritualen ännu praktiseras. Nawal El Saadawi menar att utbildning är en bidragande faktor till att sedvänjan slutat praktiseras i vissa områden.¹⁰² Författaren skriver att utbildade föräldrar har på senare tid vägrat utsätta sina döttrar för omskurning, samtidigt som hon skriver att utbildade fortfarande håller FGM vid liv.¹⁰³ Hon argumenterar även för att ritualen inte bör förknippas med islam som religion då FGM inte är rättfärdigat i varken koranen eller i hadithen.¹⁰⁴ Nawal kritiserar de som påstår att kvinnlig omskärelse är en konstruktion som skapats genom islam, detta stämmer inte säger hon eftersom sedvänjan spred sig till olika områden runt om i världen långt innan islam existerade som religion.¹⁰⁵ Även idag praktiseras det i samhällen utanför Afrikas gränser där kyskheden och oskulden är en central faktor i kvinnors liv, så som i Latin Amerika och även delar av Sri Lanka och Indonesien.¹⁰⁶ Ayaan Hirsi Alis ståndpunkt

⁹⁷ ibid s. 25

⁹⁸ Hirsi Ali, 2004, s. 25 ibid s.

⁹⁹ El Saadawi, 2007, s. 5

¹⁰⁰ ibid s. 7

¹⁰¹ ibid s. 57

¹⁰² ibid s. 58

¹⁰³ ibid.

¹⁰⁴ ibid s. 61

¹⁰⁵ ibid s. 60

¹⁰⁶ ibid s. 60-61

var att sedvänjas sprids genom islam, eftersom oskulden är central för kvinnor inom islam. Nawal argument håller med om det faktum att oskulden är viktig inom islam, men det är den inom många andra religioner också, och därav håller hon inte med om att FGM sprids genom islam, utan genom saknaden av utbildning och allmänt mäns behov av att kontrollera kvinnors sexualitet.¹⁰⁷ Författaren skriver även att dominant samhällsgrupper, dvs män, tidigt ansåg att kvinnor har en hög sexuell lust och om denna lust inte kontrolleras så kommer kvinnor att gå emot moraliska, sociala och religiösa strukturer i samhället som byggts upp av patriarkatet.¹⁰⁸ Genom dessa tankar kan alltså bibehållandet av en sedvänja som är fysisk och psykisk skadlig för kvinnan att fortsätta praktiseras.

3.5.1 Analys av Ayaan Hirsi Alis och Nawal El Saadawis argument om FGM.

Ayaan Hirsi Ali har starka argument för varför hon anser att införandet av hälsokontroller för kvinnor från risk länderna är nödvändigt. I hennes mening är det en av de största kränkningarna som förekommer mot kvinnor. När hon argumenterar för spridningen av ritualen lutar hon sig mot islam. Problemet som dyker upp i hennes argument är att hon själv skriver att hon är medveten om att ritualen fanns innan islam och nämner även att den inte förekommer i koranen, dock argumenterar hon för att denna ritual är helig inom islam. Genom att lägga fram premisser som skall stödja argumentet för att sedvänjan sprids via islam, tar hon till sin fördel konceptet om att den muslimska kvinnan skall vara oskuld tills hon gifter sig. Eftersom hon inte har någon grund för att påstå att sedvänjan sprids via islam är det enbart antaganden hon gör för att komma fram till sin slutsats. Hennes argument präglas i största del av en uppdelning mellan ”vi och dem” och således vänder hon sina argument både mot den muslimska kvinnan och det västerländska samhället. Med sina argument för vad länder i EU bör vidta för åtgärder för kvinnor som utsatts för detta inom länder i Europa vänder Hirsi Ali sig alltså till Europa. Men icke desto mindre vänder hon sig på samma sätt till den drabbade muslimska befolkningen genom att påstå att denna ritual sprids via islam och att den muslimska världen bör genom gemenskapen ändra syn på den kvinnliga omskärelsen. I hennes argument om kvinnlig omskärelse argumenterar hon främst fram sina antaganden genom exempel från kvinnor hon

¹⁰⁷ El Saadawi, 2007, s. 62

¹⁰⁸ *ibid.*

träffat som har muslimsk bakgrund och är omskurna. Denna metod att framföra argumenten på, bevisar att det förekommer omskäring bland muslimer i både afrikanska och västerländska samhällen, dock stöder dessa argument inte antagandet om att ritualen är helig inom islam och även sprids via religionen.

Nawal El Saadawi sätter ihop premisser som är information om vart i världen FGM förekommer och även statistik om på vilka områden den minskar för att dra sin slutsats om att islam inte är en anledning till att FGM sprids och fortfarande praktiseras. Till skillnad från Hirsi Ali så nämner El Saadawi även länder utanför den muslimska världen som utsätter sina flickor för omskärelse. Genom att påvisa detta och även visa att hon också är medveten om att FGM inte förespråkas inom islam vänder hon sig inte bara mot muslimer men även mot främst västvärlden som ofta anser att det är en muslimsk konstruktion. Hennes argument vilar sig inte enbart på egna antaganden och egna erfarenheter som muslimsk kvinna och det faktum att hon är läkare och träffat många patienter som genomgått FGM, utan även studier som visar att utbildning är den största faktorn som kan bidra till att ingreppet slutar göras. Författaren argumenterar för sin sak genom att säga att de som är religiösa och tror sig göra detta av religiösa skäl, bör få mer kunskap om islam och att det faktiskt inte förespråkas. Icke desto mindre vänder hon sig även till de som gör det av hygien skäl, och uppmanar dem att få mer kunskap om ritualen så dem inser hur det enbart kan bidra till sjukdom, både fysisk och psykisk men inte omfatta en positiv aspekt överhuvudtaget. Genom att ha argument som har stöd i information och statistik så kan hon nå en större massa. En av hennes argument är att det finns statistik som påvisar att utbildning leder till minskad praktiserande av sedvänjan, men hon har inte hänvisat till någon specifik statistiks eller undersökning. Dock skriver Nawal att hon själv varit med och undersökt detta.

3.5.2 Stödjer författarnas argument gällande FGM, spridning av den och ingreppets rättfärdigande, McGuires teori?

Precis som McGuires teori så försöker Hirsi Ali föra fram att kvinnors kroppar blir ett redskap för att behålla hedern i form av kvinnors oskuld. Ayaan Hirsi Ali's argument som säger att lagar och hälsokontroller inte kommer stoppa att sedvänjan fortsätter att praktiseras stödjer också teorin eftersom Hirsi Ali också menar att problematiken med

FGM måste stoppas inom de samhällen där de praktiseras. Om flera, främst kvinnor skulle sammansluta sig och själva ta sina egna erfarenheter av omskärelse och föra en dialog om den öppet, och därmed inte utsätta näst kommande generation för det så skulle det öppnas en debatt som ger utrymme för förändring. Teorin jag använd mig av beskriver att kvinnor kan ändra de sexuella kränkningarna bara om dem får tillräckligt mycket makt att kunna föra debatt. Eftersom i detta fall anser Hirsi Ali's argument, att makten ligger i den muslimska gemenskapen, så skulle en debatt om sedvänjas rättfärdigande i sig vara ett hot mot makten. Sprickan även här mellan Ayaan Hirsi Alis argument och teorin faller i det faktum att Hirsi Ali inte enbart anser att religionen är ett vapen i sig att för att trycka ner kvinnan, hon anser även att kvinnlig omskärelse stärks genom religionen, även om ritualen inte har en grund i muslimsk tro.

Både i de tidigare studierna om argumenten stödjer teorin så gick Nawals argument betydligt bättre ihop med McGuires teori. Även när det gäller kvinnors ställning generellt inom muslimska samhällen men även när det gäller rättfärdigandet av FGM. Eftersom Nawal anser att utbildning är nyckeln till att utesluta FGM från alla samhällen stödjer hon konceptet som förklaras i teorin om att kvinnor kan vara med och förändra de redan utplacerade och konstruerade könsroller och vad som omfattar dessa. För att komma åt maktpositionen anser alltså Nawal att det krävs utbildning. Precis som tidigare beskrivits genom att hämta kunskap inom de området som behöver förtydligas eller förklaras, det vill säga om det bidrar till hygien eller om det är en muslimsk sedvänja, kan alltså större grupper få en större inblick i vad sedvänjan egentligen är. Nawal El Saadawi för även fram i sitt argument att FGM är ett sätt för männen i ett det mansdominerande samhället att kontrollera kvinnan. Även om religion och moral används som ett rättfärdigande av handlingen så rör det sig i Nawals mening enbart om män som har behov av att kontrollera kvinnan. Eftersom både kvinnor och män tar del av religion så kan alltid religionen bli ett bra verktyg att använda för att hålla kvinnor och främst deras sexualitet i schack. Nawal skriver att tanken om att kvinnor har en allt för hög sex lust har sen länge gett männen ett behov av att kontrollera kvinnan och i teorin står det att myter om kvinnor och deras sexualitet har bidragit till att kvinnor blivit underordnad i många samhällen genom många år.

4.0 Slutdiskussion och sammanfattning

4.1 Slutdiskussion

När jag påbörjade denna uppsats antog jag att Ayaan Hirsi Ali och Nawal El Saadawi i stora drag skulle ha lika åsikter om var problemet gällande kvinnors ställning och kvinnoförtrycket hade sin kärna. Genom arbetets gång insåg jag att båda författarna upplyser samma problem, dock att det skiljer sig till stor del vad dem anser är de ledande faktorerna till problemen. Ayaan Hirsi Ali ser stora problem bland muslimska invandrare i Europa och anser att det största bidragandet till att muslimer är utanför i samhället är p.g.a. den kvinnofientligheten som finns inom islam. Enligt henne är islam en kvinnofientlig religion då allt för mycket tyngd ligger på kvinnans oskuld och generellt kvinnas kropp och kön. Jag anser att Hirsi Alis argument till stor del präglas av en tanke om att väst är mer upplyst och därför behöver vägledning. Då hon på flera ställen i "Kräver er rätt!" uttrycker sig om att muslimska samhällen behöver efterlikna Europa mer om dem vill lyckas, inte enbart att komma från kvinnoförtrycket men även inom ekonomiska och politiska aspekter. Ayaan Hirsi Ali har i min mening alltså allt för god syn på väst och jag upplever henne som blind inför underordning av kvinnor i t.ex. Europa. Jag ser brister i hennes argumentation då hon sällan vänder sig till resonemang som har grund i någon statistik eller information.

Författarens tillvägagångsätt att argumentera för att islam är en religion präglad av kvinnofientlighet baserar hon på egna upplevelser av vad jag skulle uttryckligen säga är extremister. I många av hennes argument hittar man dock hennes syn på att muslimska samhällen går under är för kvinnor saknar makt inom dessa. Detta kunde jag som tidigare nämnt kunnat återknytas till McGuires teori.

Nawal El Saadawi ser väldigt problematiskt på det faktum att kvinnan, hennes kropp och oskuld är så centralt inom muslimska samhällen. Dock anser hon att samma faktorer bidrar till problem inom andra samhällen jämväl. Nawal El Saadawi argumenterar för att interaktionen mellan religion och sexualitet är ett känsligt ämne inom alla samtida samhälle, och således blir detta samspel mellan sexualitet och religion en stor bidragande faktor till ett förtryck gentemot kvinnan. Generellt upplevde jag Nawal El Saadawi mer professionell i sin bok när hon la fram kritik mot hur kvinnors ställning ser ut i muslimska länder. Genom att luta sig på statistik och

undersökningar blev hennes argument även mer pålitliga och inte enbart baserade på egna upplevelser. I hennes bok *The Hidden Face of Eve* jämför Nawal kvinnoförtrycket mellan religionerna. Detta ansåg jag både problematiskt och givande. Anledningen att jag ansåg det givande var för det stärkte hennes argument om att religionen i sig, i grunden inte är kvinnofientligt som Hirsi Ali påstår, utan det är problemet dyker upp i alla möjliga olika samhällen, men olika religiösa bakgrunder. Denna jämförelse ledda således även till att det kunde se ut som att Saadawi inte ville se på problematiken inom islam gällande kvinnors ställning, eftersom hon konstant konstaterade att samma förtryck finns inom kristna och judiska samhällen. Genom detta kunde jag ibland uppleva att kvinnoförtrycket inte var den centrala frågan, utan vart mer detta förekom.

Jag stöter ofta på argument om omskärelsen när diskussionen om kvinnor inom islam uppstår, av den anledningen tog jag också med omskärelsen för att få ett svar på om det bör förknippas med muslimsk tro eller vissa muslimers sedvänjor. Resultatet visade både i premiär och sekundär litteraturen att koranen och islam inte förespråkar kvinnlig omskärelse. Detta väckte andra frågor dock. Om kvinnlig omskärelse inte accepteras av islam, hur kan den då i länder som Egypten och Somalia rättfärdigas genom islam? Jag funderade även på teorin om makt inom religion. Hur skall dessa kvinnor som vill förändra sin situation komma åt denna makt, när dem konstant blir nedtystade, eller som i författarnas fall får fängelsestraff och gå i exil? Jag anser att min uppsats och undersökning efter kritik mot kvinnor i islam har bidragit till en större förståelse om att det är viktigt att hålla isär religion och kultur, även om det i många fall kan upplevas som att de är varandras synonym. På grund av detta anser jag att det är nödvändigt att belysa islamofobin i som växer i Europa eftersom jag anser att det är mycket relevant inte enbart denna uppsats utan har en relevans till samtida samhällsproblem så som diskriminering och utanförskap.

Jag anser att jag valde rätt metod, argumentsanalys, eftersom det gick till botten med vad deras argument hade för basis och utgångspunkt. Genom metodvalet kunde jag alltså resonera mer kring varför dem tyckte som dem tyckte och inte enbart skrev ner deras argument för att sedan ställa dem mot varandra. Dock skulle det ha blivit ännu tydligare om jag hade haft tid att läsa och analysera ytterligare en bok av vardera författaren som rör deras självbiografi. Detta hade gett en mer rättvis basis att

introducera författarna utifrån istället för tidningsartiklar från Sverige och Stor
Britannien.

*If woman's right are a problem for some modern Muslim men it is neither
because of the Quran nor the prophet, nor the Islamic tradition, but simply
because those rights conflict with the interests of the male elite.*

Fatima Mernissi

5.0 Litteraturlista

Böcker:

1. Badran, Margot, (2009). *Feminism in Islam. Secular and Religious Convergences*. Oxford: OneWorld
2. El Saadawi, Nawal, (2007). *The Hidden face of Eve. Woman in the Arab world*. London: Zed Books
3. Gardell, Mattias (2010). *Islamofobi*. Stockholm: Leopard
4. Hafez Sherine, (2011). *An islam of Her Own*. Reconsidering religion and secularism in women's islamic moments. London: New York.
5. Hirsi Ali, Ayaan, (2004). *Kräv er rätt! Om kvinnor, islam och en bättre värld*. Stockholm: Bonnier.
6. McGuire, B. Meredith.(1997). *Religion, the social context*. Wadsworth.

Vetenskapliga artiklar:

1. Clarence-Smith G. William. (2008). *Islam and female Genital Cutting in Southeast Asia: The weight of the past*. London
2. Reyners, Marcel, (2004) *Health consequences of female genital mutilation*. Phnom Penh: Elsevier
3. Nossier & Z. Shahida, (2009). *Sexual rights and gender roles in a religious context*. International Journal of Gynecology and Obstetrics. Cairo

Tidningsartiklar:

1. Edgar, Johan. Hon är nästa offer. Aftonbladet 2004-11-05
<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article10500173.ab>
2. Khaleell, Homa. Nawal El Saadawi : Egypt's radical feminist. The Guardian. 2010-04-15
<http://www.guardian.co.uk/lifeandstyle/2010/apr/15/nawal-el-saadawi-egyptian-feminist>
3. http://www.svd.se/kultur/0-fakta-ayaan-hirsi-ali_451761.svd
4. <http://www.theglobalist.com/AuthorBiography.aspx?AuthorId=947>

Internetkällor:

1. UR. Muslimer i Europa/ Om koranen
<http://www.ur.se/Produkter/140229-Muslim-i-Europa/Om-Koranen>
2. UNICEF, kvinnlig könsstympning
<http://unicef.se/fakta/kvinnlig-konsstympning>
3. Vetenskapen, Sunnah
<http://www.vetenskapen.se/hem/index.php/miracle-i-profetens-sunneh/53-sunnah>
4. UR. Modiga kvinnor, Ayaan Hirsi Ali
5. <http://www.ur.se/Produkter/148224-Modiga-kvinnor-Ayaan-Hirsi-Ali>
6. webster.edu/~woolfm/saadawi